ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΚΟΥΜΠ ΚΑΔΡΗ

ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

Το παρακάτω διήγημα, ἀναφερόμενο σ' ἕνα ἐπεισόδιο ποὺ ἔγινε σὲ μιὰ πολιτεία τῆς Μικρασίας, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου 1919—1922, δὲν ἐμφανίζει τοὺς Ἕλληνας στρατιῶτας μὲ χρώματα πολὺ κολακευτικά — καί, γενικά, διαπνέεται ἀπὸ ἕνα σωβινιστικὸ πνεῦμα ποὺ μᾶς ξαφνιάζει σήμερα, ὕστερ' ἀπὸ τὴν πραγματοποίησι τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς προσεγγίσεως. Ὡστόσο, μεταφράζουμε τὸ διήγημα αὐτό, γιατί δείχνει τὴν Τουρκικὴ ψυχή.

—o—

—Μή !... Μὴν πειράζετε τὰ περιστέρια μου !...

Τὰ περιστέρια ἀποτελοῦσαν τὴ μοναδικὴ ἀπασχόλησι τοῦ Χουσεΐν μπέη. Ὁ πλούσιος αὐτὸς γαιοκτήμων εἶχε καὶ σταῦλους, καὶ χωράφια καὶ μποστάνια, στὰ περίχωρα μιᾶς μικρῆς πολιτείας τῆς Μικρασίας. Μονάχα ὅμως γιὰ τὰ περιστέρια του φρόντιζε. Αὐτὰ ἦσαν ἡ μεγαλειτερη ἀγάπη τῆς ζωῆς του. Συχνὰ τοῦ συνέβαινε νὰ παραμελήση καὶ τὴ γυναίκα του, καὶ τὶς κόρες του, καὶ τὶς δουλειές του, γιὰ νὰ ἀφιερώση ὅλες του τὶς φροντίδες στὰ περιστέρια του.

Τὴν ἐποχὴ ποὺ ἔγινε ἡ ἱστορία αὐτή, ὁ Χουσεΐν μπέης ἦταν ἰδιοκτήτης τῶν καλυτέρων περιστεριῶν τῆς περιφερείας — τί λέω ; ὁλόκληρου τοῦ κόσμου. Ὕστερ' ἀπὸ τριάντα χρόνων κόπους, κατώρθωσε νὰ σχηματίση ἕναν περιστερῶνα μ' ἑκατὸν πενῆντα διαλεχτά, κάτασπρα περιστέρια. Γιὰ ἕναν ξένο, τὰ πουλιὰ αὐτὰ δὲν διέφεραν διόλου μεταξύ τους. Μὰ ὁ Χουσεΐν ἤξερε τὸ καθένα μὲ τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ καὶ μὲ τ' ὄνομά του — γιατί τὰ εἶχε βαφτίσει ὅλα !...

Καὶ νὰ γιατί ὁ Χουσεΐν μπέης ἦταν πιὸ γνωστὸς σ' ὁλόκληρη τὴ Μικρασία ὡς «Πουλολόγος».

* * *

Μιὰ μέρα, τὸν Ἀπρίλη τοῦ 192.., ὁ Χουσεΐν μπέης βρισκοτανε στὴ μεγάλη αὐλὴ τοῦ κτήματός του, ὅταν ξαφνικὰ εἶδε νὰ μπαίνουν μέσα μερικοὶ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, ἄλλοι καβάλλα σ' ἄλογα καὶ ἄλλοι πεζοί. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὅλα μαζὺ τὰ περιστέρια πετοῦσανε ψηλά, πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Χουσεΐν.

Ὁ γέρος πλησίασε τοὺς Ἕλληνες στρατιῶτες ἀνήσυχος καὶ ταραγμένος, καὶ τοὺς ρώτησε :

—Τί θέλετε ;

Ἕνας λοχίας ἔκανε δυὸ βήματα μπροστὰ καὶ εἶπε στὸν Χουσεΐν, γελῶντας :

—Δὲν μὲ γνώρισες ἀκόμα, Χουσεΐν μπέη ; Ξέχασες λοιπὸν τόσο σύντομα τὸν καϋμένο τὸν Σπῦρο ;...

Ὁ πουλολόγος ἔμεινε λίγο σκεφτικός, κι' ὕστερα εἶπε :

—Ἄ, ναί, τώρα σὲ θυμήθηκα...

Ὁ Σπῦρος αὐτὸς εἶχε ἐργασθῆ κάμποσο καιρό, πρὶν ἀπὸ πέντε χρόνια, στὸ κτῆμα τοῦ Χουσεΐν. Ἔπιασε τὸ γέρο ἀπὸ τὸν ὦμο, μὲ μεγάλη οἰκειότητα, ἔσκυψε καὶ τοῦ εἶπε στὸ αὐτί :

—Θὰ μείνουμε λίγες μέρες ἐδῶ... Ἔφερα τοὺς ἀξιωματικοὺς στὸ κτῆμα σου, ἐπειδὴ ξέρω ὅτι ἐδῶ θὰ βροῦν καλύτερη περιποίησι...

—Καλά, καλά !... ψιθύρισε ὁ Χουσεΐν.

Στὸ μεταξύ, οἱ φαντάροι πλησίαζαν τὸν πουλολόγο. Ἦσαν εὔθυμοι καὶ γελαστοί.

Ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς σήκωσε τὸ τουφέκι του κι' ἔκανε νὰ σημαδέψη τὰ περιστέρια ποὺ πετοῦσαν ἀμέριμνα στὸν οὐρανό.

Ὁ Χουσεΐν σήκωσε τὸ ραβδὶ ποὺ κρατοῦσε στὸ χέρι του καὶ εἶπε σὲ τόνο ἀπειλητικό :

—Μὴν πειράζετε τὰ περιστέρια μου !...

Πρὶν ὅμως προφτάση ν' ἀποτελειώση τὴ φράσι του, μιὰ ἐκπυροσκοτησι ἀκούστηκε δίπλα του.

Ὁ γέρος ἅρπαξε ἀπότομα ἀπὸ τὸ χέρι ἐκεῖνον ποὺ πυροβόλησε πρῶτος.

—Τί κάνεις αὐτοῦ ; βρυχήθηκε.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀκούστηκε κι' ἄλλος πυροβολισμός. Κι' ἕνα ἀπὸ τὰ περιστέρια ἄρχισε νὰ πέφτη σιγὰ - σιγὰ κάτω, στριφογυρίζοντας στὸν ἀέρα...

Τὰ ὑπόλοιπα πουλιὰ ἄρχισαν νὰ φτεροκοπᾶνε μὲ ἀπελπισία... Πανικὸς εἶχε πέσει στὸ κάτασπρο κοπάδι...

* * *

Ὁ Χουσεΐν μπέης ἄφησε τὸ ραβδί του νὰ πέση ἀπὸ τὰ χέρια του. Ἔτρεμε σύγκορμος. Τὸ πρόσωπό του εἶχε γίνει ἄσπρο, πιὸ ἄσπρο καὶ ἀπὸ τὴ γενειάδα του... Ὁ Σπῦρος τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε :

—Ἔλα, γέρο, μὴν κάνεις ἔτσι ! Δὲν χάλασε δὰ ὁ κόσμος ! Ἄφησε τὰ παιδιὰ νὰ διασκεδάσουν !...

—Νὰ τ' ἀφήσω, εἶπες ; βρυχήθηκε ὁ πουλολόγος. Εἶσαι μὲ τὰ καλά σου ; Πές τους νὰ σταματήσουν !... Ἐγὼ δὲν σηκώνω ἀστεία !...

—Δὲν σηκώνεις ἀστεῖα !... Χά, χά !... Καὶ ποιὸς σὲ ρώτησε ἂν σηκώνεις ἀστεῖα ἢ ὄχι ; Νὰ ξεχάσης ἐκεῖνα ποὺ ἤξερες ! Πέρασαν πειὰ ἐκεῖνα τὰ χρόνια !...

Ὁ Χουσεΐν μπέης δὲν κατάλαβε τὴν προσβολὴ ποὺ περιεῖχαν τὰ λόγια, τὰ ὁποῖα τοῦ πέταξε κατὰ πρόσωπο ὁ πρώην ὑπηρέτης του. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὅλη ἡ προσοχή του ἦταν γυρισμένη στὶς σφαῖρες ποὺ σφύριζαν πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του καὶ στὰ περιστέρια ποὺ ἐπεφταν ἕνα - ἕνα, ἀπὸ ψηλά, σὰν μεγάλες νιφάδες χιονιοῦ.

—Ἀμάν !... Σταματῆστε !... ὠλόλυξε ὁ γέρος. Μοῦ τὰ ρημάξατε τὰ περιστέρια μου ! Θὰ σᾶς δώσω ὅ,τι κ' ἂν μοῦ ζητήσετε... Μὴ μοῦ σκοτώνετε ὅμως τὰ περιστέρια μου ! Τί θὰ τὰ κάνετε, ἀφοῦ δὲν τρώγονται ; Αὐτὸ ποὺ κάνετε εἶνε ἁμαρτία !

—Ἴσως νὰ εἶνε ἁμαρτία γιὰ τὴ δική σου τὴ θρησκεία! τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Σπῦρος. Ὄχι ὅμως καὶ γιὰ τὴ δική μας !...

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς ποὺ πυροβολοῦσαν, γύρισε τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε κάτι στὴ γλῶσσα του. Σχεδὸν ἀμέσως μερικοὶ στρατιῶτες, ποὺ φύλαγαν τ' ἄλογα, ἄρχισαν νὰ μαζεύουν τὰ περιστέρια. Ἄλλα ἀπὸ αὐτὰ εἶχαν πέσει στὴν αὐλή, ἄλλα στὸν λαχανόκηπο καὶ ἄλλα πέρα, μακρυά, στὸν κάμπο.

Οἱ Ἕλληνες στρατιῶται ἔκαναν σὰν μικρὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴ χαρά τους : χτυποῦσαν τὰ χέρια τους, ξεφώνιζαν, χοροπηδοῦσανε...

Ὁ Χουσεΐν μπέης σωριάστηκε χάμω, ἐκεῖ ποὺ στεκόταν. Εἶχε γίνει πτῶμα. Δὲν ἔλεγε πειὰ τιποτα... Περίλυπος καὶ ἀπελπισμένος, παρακολουθοῦσε τὸ ἄγριο κυνήγι τῶν περιστεριῶν του, ἐνῶ χοντρὰ δάκρυα κυλοῦσανε ἀπὸ τὰ μάτια του.

Ὁ Σπῦρος τὸν πλησίασε.

—Γιατί κάνεις τόση φασαρία ; τὸν ρώτησε. Ἄφησε τοὺς φαντάρους νὰ διασκεδάσουν λίγο. Πολεμᾶμε μέρες, ὁλόκληρες ἑβδομάδες τώρα... Τὰ περιστέρια αὐτὰ θὰ γίνουν μεζὲς πρώτης τάξεως γιὰ τὸ βράδυ.... Θὰ φᾶς κι' ἐσὺ ἀπὸ αὐτά !...

Ὁ Χουσεΐν μπέης ἔκανε νὰ πῆ κάτι, μὰ δὲν μπόρεσε. Τὰ δάκρυά του εἶχαν στερέψει καὶ τὸ βλέμμα του ἦταν θολό, ἀποχαυνωμένο...

Τ' ἄσπρα περιστέρια εἶχαν στοιβαχθῆ στὴ μέση τῆς αὐλῆς. Ἕνας ἀπὸ τοὺς φαντάρους πλησίασε τὸν Χουσεΐν μπέη καὶ τοῦ εἶπε, μισὰ Τούρκικα, μισὰ Ἑλληνικά :

—Σημάδι ποὺ ξέρουμε, ἐ ;...

Ὁ γέρος δὲν τοῦ ἀποκρίθηκε.

Ἀνασηκώθηκε μὲ μεγάλο κόπο, σύρθηκε ὥς τὸ σωρὸ ποὺ σχημάτιζαν τὰ περιστέρια καὶ ξανάπεσε χάμω.... Οἱ στρατιῶτες εἶχαν σκοτώσει ἑξῆντα ὥς ἑβδομήντα πουλιά. Ὁ Χουσεΐν μπέης πῆρε μερικὰ περιστέρια στὶς χοῦφτες του, τὰ φίλησε στὰ ράμφη, χάϊδεψε τὶς φτεροῦγες τους... Ὁ Σπῦρος, ὁ ὁποῖος κουβέντιαζε μὲ τὸν ἀξιωματικό, γύρισε πρὸς τὸν πουλολόγο καὶ τοῦ εἶπε γελῶντας :

—Στεῖλτα στὴν κουζίνα νὰ τὰ μαγειρέψουν !

Ὁ Χουσεΐν μπέης δὲν τὸν ἄκουσε, δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι του. Κι' ἐξακολουθοῦσε νὰ χαϊδεύη πάνω στὰ μάγουλά του τὰ ματωμένα περιστέρια.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς ἔκανε νάημα στὸν Σπῦρο :

—Μήπως τρελλάθηκε ὁ γέρος ;

Καὶ ὁ λοχίας ξαναφώναξε τοῦ Χουσεΐν :

—Δὲν σοῦ εἶπα νὰ στείλης τὰ περιστέρια στὴ κουζίνα ;....

Μὰ οὔτε καὶ τὴ φορὰ αὐτή, δὲν ἔλαβε ἀπάντησι.

Τότε ὁ ἀξιωματικὸς καὶ ὁ λοχίας, συνοδευόμενοι ἀπὸ μερικοὺς φαντάρους, πλησίασαν τὸν γέρο. Ὁ ἕνας τὸν κούνησε ἀπὸ τὸν ὦμο, ὁ ἄλλος τὸν τράβηξε ἀπὸ τὴ γενειάδα καὶ δυὸ - τρεῖς στρατιῶτες κάθησαν σταυροπόδι γύρω του. Ἄξαφνα ὅμως ἀνασηκώθηκαν ὅλοι μαζὺ καὶ ὀπισθοχώρησαν μὲ ἄφωνο τρόμο. Παράξενη μεγαλοπρέπεια εἶχε ζωγραφιστῆ στὴν ὄψι τοῦ γέρου. Τὰ μάτια του σκόρπιζαν μεταλλικὲς λάμψεις καὶ τὸ βλέμμα του ἦταν ὀξὺ καὶ ἀκονισμένο, σὰν τὴν αἰχμὴ μιᾶς ξιφολόγχης. Ἡ κάτασπρη γενειάδα του εἶχε βαφῆ κόκκινη ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν περιστεριῶν, ποὺ τὰ χάϊδεψε στὸ πρόσωπό του. Καὶ ἡ κόκκινη αὐτὴ γενειάδα ἔμοιαζε μὲ κομμάτι Τούρκικης σημαίας, διπλωμένο γύρω ἀπὸ τὸ λαμό του !...

ΓΙΑΚΟΥΜΠ ΚΑΔΡΗ

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΑΚΙ ΣΑΣ

Θέλετε νὰ μάθετε γιατί γελάει ὁ μικροῦλης αὐτός ; Γιὰ νὰ τὸ βρῆτε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ χρωματίσετε τὰ σχήματα ὅπ' ἀριθμὸν 1 καὶ 2 καφετιά, τὰ ὅπ' ἀριθμὸν 3 ρόζ καὶ τὰ ὅπ' ἀριθμὸν 4 πράσινα.